

N. 24 - Any 2008

POESIES

Per Joan Josep Roca Labèrnia

PRIMERA BATALLA

No fa més de tres setmanes
que la venim preparant:
Tenim arbres, tenim pedres,
hem ferrat tots els cavalls!

Dels tres que vam endreçar,
un ha quedat poca-solta,
l'altre va mig coixejat,
el tercer polser lanoca.

Són cavalls, els vam comprar
a la fira d'un castell,
no diré que estaven morts,
però anaven per a vells.

De guitzes i mossegades,
en donaven a desdir,
el senyor ben clar ho va dir:
Els canviarem a les pasqües!

Van passar així les mesades,
vam tenir un bon Nadal,
aplegàrem a la Pasqua,
ens quedàrem com abans.

Ara, són cavalls de brega,
de patir gana i oblit,
d'aguantar el que pertoca
i de viure per morir.

Els infants ni s'adonen
de quan llancem els cavalls,
puix corren més del que poden,
però sempre van al pas.

Un dia, un d'ells, mig borni
de la pols es va quedar,
va agafar la gran carrera,
no va saber on parar.

El genet va fer la feta,
anà a caure al capdavall,
el posaren tres setmanes
sense paga ni menjar.

El cavall, tot trasbalsat,
va patir de tremolors,
el tingueren quinze dies
refredat i un xic febrós.

Li donaren poals de vi,
galetes i secallons,
banys d'aigua prou escaldada
i sestejades al sol.

Amb aquestes nobles cures,
el cavall que guanya molt,
ara va per les pastures
i camina fins al trot.

Els altres, quan se'l remiren,
tenen enveja, jo crec,
com l'empaiten i l'empenten
per mostrar-se més punyents.

Parlant d'homes, els més joves,
venim a llançar-ho tot:
Llanço llances, llanço pedres,
llanço oli i llanço foc!

Al carcaix tinc les sis fletxes,
altres no les vaig tenir,
el senyor tot ho estalvia,
no vol errades de tir.

Si així fem, a la guerra,
hi podrem participar,
guançarem poca moneda,
però tot és començar.

Si les baixes són prou grosses,
anirem ben cap a dalt,
dormirem amb bones palles
i menjarem els dos plats.

Quan comencen les batalles,
allà cap al mes de maig,
ens donaran les sabates
per a córrer serra avall.

És despesa consentida
per les arque del senyor,
abans anaven descalços
i tots corrien amb por.

De vegades, arribaven
quan fugia l'enemic,
mai trobaven el guançar
ni gaudiem del botí.

Perdien, almenys, sis cabres,
una espasa, dos punyals,
una bossa d'avellanes
o d'ametlles o de glans.

En aquells anys de pobresa,
el ric podia menjar,
el miserable somiar
amb una o mitja costella.

A casa, el tenir fam
no era malaltia nova,
érem lleugers en veritat,
dormir era santa cosa.

Aquest va ser bon molíu
per esdevenir guerrer,
el pare no ho pogué ser
en ser tan poc atractiu.

Era gepic, collpelat,
bocabadat, mig tinçós
esmaperdut, llefiscós,
tort, eixut i malparlat.

No cal dir que, amb aquestes,
no aconseguí omplir el pap,
ens va criar sense pa,
amb semoleta a les festes.

Cap cigró no s'atrevia
a entrar a casa sense risc,
si ho provava ja no eixia,
es perdia sense crit.

Un dia, amb bona planta,
ben cofoi i pentinat,
em presento al pati d'armes,
perquè em sento molt soldat.

No m'agraden llargues llances
ni maces per trencar caps,
però tinc budells amplissims,
tinc desig de tastar carn.

No cal dir quant va costar-me,
car no volia el senyor,
així passen uns nou mesos,
es troba amb poc reforç.

Un malí dolç i ben maco,
va venir a casa el cel,
el senyor em demanava,
és possible que mengem.

La mare ja posa l'olla
i cerca bons encenalls,
el pare afile la eina,
es preparen per dinar.

Aquell dia, vam tenir
un conill de panxa tova,
amb més cap que no pas cos,
però mai menja tan bona.

Vam créixer almenys un dit,
de tan celestial menjada,
vam dormir sense patir,
vam somiar sense cap gana.

El pare estava content,
la mare vola que vola,
el meu germanet petit
va riure per una estona.

La batalla va venir,
vaig córrer com una llebre,
vaig l'alzina conquerir,
però després la vaig perdre.

I, mentrestant, jo anava,
serra amunt i serra avall,
la lluita que s'allargava,
es cansaven els cavalls.

Com el senyor no podia,
perquè era allí tombat,
vaig anar, li donà empenta,
amb prou penes va muntar.

La lluita acabà per cert,
vam deixar aquella contrada,
vam donar gràcies al cel,
qui sap qui l'haurà guanyada?

FERRADOR

El sol ha sortit de casa,
mentre segueixo ajagut,
el foc deu fer mala cara,
diria: Visc en l'ensurt!

Ahir, quan el sol marxava,
va fer cinc dies clavats,
vaig engegar-me a la feina,
encara no l'he acabat.

El senyor, que tot ho mala,
no deixant mai cap ferit,
va venir, ofès, a casa,
tot demanant compromís:

He d'anar al castell d'Amposta,
que la guerra han convocat!
Eixirem d'aquí a nou dies
i vull els cavalls ferrats!

Li he dit que tenia feina,
per a vendre i per donar,
ell s'ha tret el punyalel
i, al coll, me l'ha posat.

I, com no, li he dit que sí,
que altra cosa he de deixar,
els cavalls aniran macos,
ben guarnits i ben marcats.

No he tardat ni milja estona,
tot deixant aquí el manat,
proveït de menja bona
dues mules he agafat.

Camí que vaig de Tortosa,
allí tot ho he de trobar:
Dos-cents claus, les ferradures
i carbó del més preat.

Passo boscos, passo terres
i, quan sóc a mig camí,
un lladregot que es presenta
tot cercant el bolí.

Li he donat una sabata,
tres vergades, un buscall
i, si no se'n va de pressa,
li llenço fins al poal.

He comprat, me'ls he gastat,
he dinat a la vesprada,
i, carregat fins a dalt,
he tornat de nou a casa.

No us dic el rebonic
que és el castell a la fosca
ni el pesat que és portar torxa
per aquests estrets camins.

Després de parar mig dia,
per prendre vi i el menjar,
he fet foc de mala gana
i m'he posat a ferrar.

No cal dir-ho: els cavalls
eren vells i reculants
i donaven unes guitzes
on mostraves tot l'espant.

Mai, en tan poques jornades,
tanta pena havia passat,
vaig estar massa vegades
a punt d'anar-me'n del tall.

Però la dona, els nens
i quatre que he de pagar,
em van fer venir a la vida
per seguir en aquesta vall.

El senyor venia sempre
al capvespre, al matí,
a l'hora de tenir festa,
em feia sortir de mi.

Si el clau no era bo,
si el casc estava prou bé,
si el cavall era molt jove,
si no plou, si ara fa vent.

No demano mai la glòria,
no és cosa de demanar,
però, si hi ha cel on anar,
allà me'n vaig de seguida.

Em va fer la cara agra,
el cos curt, adolorit
i, si dura altres dos dies,
acabo fent de cabrit!

Veieu, l' infern ja s'acaba,
arriba el darrer cavall
i, mentre cremo la pota,
em sento enmig del ball.

La dona diu que ha fet
un conill a la cassola,
qui el menja ja s'hi troba
voltat de palla, de verd.

Després, farem festa grossa,
a la foia baixarem,
per si passen els qui porten
amb el sucre, maló i mel.

Els cavalls surten, a l'alba,
ben lluits i ben mudats,
tres caminen damunt núvols,
els altres van caminant.

Els tres darrers van prou coixos,
les sabates els fan mal,
però, no tenint-ne d'altres,
cap a Amposta que se'n van.

El senyor, quan passa, crida
i, content, m'ho fa saber:
Ferrador, no portis pressa,
a cap d'aný ja et pagaré!

No hi ha res com ser el senyor
per cobrar i ser ben servit,
la feina és per als altres,
ells pagaran per l'oblit.

Cada clau, una moneda,
cada pany, un poquet més,
i, amb la gràcia de qui mana,
sense pressa, em referé.

Desitjo que aquesta guerra
duri el que dura el verd,
així vindran de seguida,
no necessitarà res més.

A l'estiu, faci calor,
a l'hivern, que faci fred
i, si hi ha poca collita,
que no surtin del castell.

Els cavalls siguin porucs,
els cavalls siguin prudents,
els claus siguin de ferro,
el foc que s'encengui bé!

Altra cosa, no demano,
altres feines són pitjors,
jo veig poc el cap de l'amo,
així passo per la por.

La família me l'estimo,
el manat fa bon manar
i, si el cel és tou i dolç,
no tinc pressa en arribar.